

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci

„Význam subintegračních seskupení pro regionální rozvoj.“

Autor: Ing. Pavel Zdražil

Oponovaná práce si klade poměrně náročný ústřední cíl „navrhnout ucelenou teoretickou koncepci fenoménu subintegrace; a s využitím tohoto teoretického konceptu následně zhodnotit význam subintegračních seskupení z hlediska rozvoje jejich ekonomické, lidské, environmentální, bezpečnostní a socio-kulturní dimenze.“ Hned na počátku svého posudku považuji za vhodné konstatovat, že posuzovaný text se mi jeví jako zdařilý. Z hlediska obsahu i rozsahu zkoumané i zpracované problematiky jde zřejmě o jednu z nejobširnějších a nejzasvěcenějších prací, které k tomuto tématu byly u nás předloženy. Přináší zevrubné hodnocení subintegračních seskupení jako dílčích článků regionálně integrovaných celků v souvislostech s vývojem teoretických přístupů, prostorově institucionálního uspořádání, instrumentária, trendů a dimenzí jejich rozvoje. Jednotlivé části textu tvoří přehledný a logicky uspořádaný celek, který vypovídá o hloubce analytické práce, odborné připravenosti i vyhraněné představě o cílech, způsobech a metodách přístupu ke zvolenému zadání.

Jde zcela zjevně o zasvěcenou a faktograficky i myšlenkově obsažnou studii, v níž se pozitivně odráží znalost velmi širokého spektra relevantní odborné literatury, hloubka analytického úsilí a samostatný tvůrčí vklad. Autor využil a zpracoval úctyhodné množství uvedených publikačních titulů (celkem 208), z toho i řadu vlastních. Pečlivě uvádí přístupy protagonistů těch či oněch názorových proudů, a to s citacemi a náležitými odkazy. Rovněž po formální stránce je práce zodpovědně a graficky až nadstandardně vybavená. Obsahuje bohatý přehled zajímavých informací a dat, značné množství přehledných tabulek (celkem 49 a další v přílohách), obrázků a schémat, které vhodně doplňují psaný text. Zvolená struktura respektive členění kapitol je účelné a přijatelné. Za přínosné považuji i historicky laděné vstupní pasáže, byť i místy poněkud extenzivní, které osvětlují vývojové fáze a klíčové trendy regionální integrace, ale i formování obsahu, forem a zaměření subintegrační politiky v kontextu s hybnými silami a procesy globalizovaného světového hospodářství.

K použitým metodám zkoumání se řadí důsledná analytická a následně syntetická deskripce, komparativní analýza dílčích poznatků, jejich syntéza a deduktivní i induktivní přístupy k získávání výsledků či podkladů pro stanovený hlavní cíl. Zvolený metodologický přístup se jeví pro tuto práci

jako zcela adekvátní. Struktura je logická a výklad postupuje od teoretických aspektů k jejich aplikaci ve zkoumaných entitách. V materiálu jsou pokládány věcné výzkumné otázky a hypotézy, které se vyhodnocují na základě evaluace významu a rozvoje vybraných subintegračních seskupení, k nimž autor řadí jednak Organizaci východokaribských států (OECS) v rámci Karibského společenství a jednak země Benelux v kontextu s EU. Vhodným vyústěním jednotlivých kapitol i práce jako celku je uvážlivé shrnutí výsledků testování i verifikace formulovaných hypotéz.

Pokud jde o připomínky k předloženému textu, vztahují se spíše k určitým rezervám či širším souvislostem s dynamicky se rozvíjícím mezinárodním ekonomickým prostředím než k výsledkům analýzy a k prezentovaným poznatkům. Některé pasáže vybízejí k důkladnějšímu zamyšlení, anebo i k formulování doplňujících otázek pro setkání v rámci obhajoby. V této souvislosti dávám k posouzení několik poznámek či námětů. Jedním se jeví zevrubnější posouzení často diskutovaného (i autorem v zacílení dalšího výzkumu tematicky reflektovaného) fenoménu daňové diferenciaci či optimalizace, spíše však daňové politiky a daňové konkurence a míry jejího přínosu k ekonomické dimenzi regionálního rozvoje. Diskusním tématem se jeví i problematika soudobé úlohy a postavení i takových národních států jakými jsou desítky mezinárodních finančních center daňových rájů, včetně implikací pro evaluaci významu či výsledků sledovaných subintegračních seskupení. Vedle fenoménu konstrukce daňových systémů se novějším aspektem v daném kontextu jeví i stupeň koordinace systémů penzijních, včetně dopadů na vybrané dimenze rozvoje regionů.

Námětem k rozpravě by mohly být i přístupy sledovaných regionálně integrovaných zemí ke světovým trendům ve sféře technického pokroku, technologických inovací i tvorby produkčních a dodavatelských řetězců, k jejichž iniciátorům se řadí zejména transnacionálně orientované korporace. Pozornost si zaslouhuje i trend tvorby globálních hodnotových řetězců spočívajících na mezinárodně rozptýlených produkčních procesech. Lze předpokládat, že globální orientace řetězců má nemalý vliv jak na vývoj teritoriální struktury mezinárodního obchodu, tak i na ekonomické výsledky regionů v rámci subintegračních seskupení.

Zajímavý, byť i poněkud odvozený podnět k diskusi nabízí autor v pasážích o významu, respektive motivaci k integrování podnikatelských subjektů do nadnárodních regionálně dimenzovaných celků, které dokládá i exkurzem (subkapitola 2.4.) do aktuálního konceptu Transatlantické dohody o obchodu a investicích (tzv. Transatlantické obchodní a investiční partnerství – TTIP) s cílem liberalizace vzájemného obchodu a investičních toků mezi EU a Spojenými státy. Možnost komentáře poskytuje v této souvislosti problém odlišných pohledů jak na klíčové body jednací agentury, zejména pokud jde o sféru netarifních bariér vzájemného obchodu a standardů ochrany investic, tak i na další průběh negociací a míru angažovanosti rozličných zájmových skupin v tomto procesu. Aktuálně se nabízí otázka co by vlastně mohlo přijetí této dohody přinést pro ČR,

respektive jaké nové možnosti či potenciál by se otevřel českým firmám a místnímu podnikatelskému prostředí. Posléze snad ještě námět k případnému vysvětlení teze (str. 65), že formace a vývoj subintegračních seskupení jsou „zcela kompatibilní s některými prvky keynesiánských přístupů diferencovaného vývoje.“

Celkově mohu shrnout, že předložený text je velice solidní, výrazně obohacuje naše znalosti a poskytuje i řadu impulsů pro další badatelskou činnost v rámci sledované problematiky subintegračních seskupení a regionálního rozvoje. Postup řešení zvoleného a vymezeného tématu, jakož i použité metody kvantitativního i kvalitativního výzkumu svědčí o badatelské erudici a prokazují zvládnutí metodologie vědecké práce v sociálně ekonomických vědních oborech. Jednotlivé části i kapitoly tvoří souvislý a uspořádaný celek, který vypovídá o hloubce analytické práce, odborné připravenosti i o zjevném tvůrčím nasazení. Osobně se domnívám, že obsahovou náplní, stylizací, logickým uspořádáním i uvážlivostí vyvozovaných závěrů a poznatků, splňuje práce i náročné požadavky na úroveň disertací.

Na závěr posudku mohu jenom podtrhnout, že práce je kvalitní, inspirativní, představuje autentický autorský vklad ke zvolenému tématu a její záměr byl podle mého soudu hodnotně splněn. Samozřejmě doporučuji předloženou disertační práci k obhajobě před příslušnou komisí.

V Liberci dne 30. 7. 2015

prof. Ing. Jiří Fárek, CSc.

**Ekonomická fakulta
Technická univerzita v Liberci**

Oponentský posudok na dizertačnú prácu

Význam subintegračných seskupení pro regionální rozvoj

Autor: Ing. Pavel Zdražil

Školitelka: doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.

Univerzita/fakulta: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, Ústav regionálních a bezpečnostních věd

V predkladanej dizertačnej práci si autor stanovuje cieľ navrhnúť ucelenú teoretickú koncepciu fenoménu subintegrácie a preskúmať dôležitosť subintegračných celkov na základe piatich dimenzií - ekonomickej, ľudskej, environmentálnej, bezpečnostnej a socio-kultúrnej. Výskumné hypotézy predpokladajú, že subintegračné celky majú odlišné charakteristiky a dynamiku ako ich okolie (vykazujú istú mieru konvergenie vo vnútri celku a naopak divergenie voči ich okoliu). Koncept je aplikovaný na subintegračné celky Beneluxu, Organizácie východokaribských štátov a čiastočne aj na spolok troch pobaltských krajín a Visegradskej skupiny – ktoré už autor za subintegračné zoskupenia nepovažuje.

Vytvorenie (novej) teoretickej koncepcie presahuje rámec dizertačnej práce – autor si stanovil ambiciózný a síce sympatický cieľ, ktorý je aj formálne naplnený, ale samotná realizácia obsahuje veľa otvorených otázok, nejasností, aj krehkých a účelových tvrdení. Preto sa občas zjavuje autor pojednania ako „deus ex machina“ na vyriešenie vzniknutých problémov.

Logické uvažovanie sa významne opiera o filozofické termíny a postoje, avšak skutočný obsah sa tým skôr zahmlieva ako ontologicky vymedzuje (exordium, addendum, teleologický, atď.). Autor práce si tak trochu „vyhradil právo“ na správnu definíciu subintegračného zoskupenia a zároveň na procesy, ktoré vedú k vzniku subintegračného zoskupenia. V tom je istá slabosť definície, ešte zvýraznená požadovanými znakmi. Koncept kľúčového termínu síce je na svete, ale jeho akceptácia je otázna.

Elementárne znaky subintegračného zoskupenia (časť 4.4.1.) nie sú dostatočne zdôvodnené a definované, navyše sa mieša grécka a latinská abeceda ak sa používajú tlačene veľké znaky.

Čo si napríklad predstaviť za piatym znakom označeným ako E (myslí sa epsilon), vybaveným vetou: „Mezi regionálními jednotkami subintegračního seskupení neexistuje legitimní vertikální kaskáda vzájemných vztahů. Jinými slovy, jednotky jsou si rovny.“

Autor sa zložito vyrovnával s tým, ako použiť pojem región, dospel k rozdeleniu územných celkov na dva druhy. Komplikované a neštandardné používanie pojmov ako región spôsobuje problémy: „subintegrační seskupení I. řádu“ na strane 67 definuje de facto štát ako suverénny región a subnacionálny celok ako nesuverénny región, čo následne nutne vyvoláva kontextové nedorozumenia, čo sa práve regiónom myslí, krajiny sa tiež označujú ako regióny, viď napríklad tabuľka 8. Na dôvažok ak už sú definované zoskupenia I. a II. druhu (řádu), významné odlišnosti by sa mali prejavíť v požadovaných znakoch.

Znaky sú síce mienené a definované univerzálne a jednoznačne, ale nakoniec zostane iba pri posudzovaní troch subintegračných celkov štátov, vzhľadom na komplikovanosť subintegračných celkov II. druhu, ktorú si autor práce sám uvedomil (str. 84).

Napriek uvedeným poznámkam oceňujem snahu autora zaviesť nový pojem, popísať subintegračné tendencie a procesy, aj rozsah naštudovaných zdrojov z filozofie a politickej ekonómie.

Druhá časť dizertačnej práce je venovaná evaluácii subintegračných zoskupení, metódy sú založené na porovnávaní dvoch skupín, konkrétne regresnej diskontinuite. Následne sa aplikujú štatistické testy na testovanie dvoch zvolených výberových súborov. Autor sa zároveň vyrovnáva s predpokladmi normality ako predpokladu pre realizáciu testov pri menších výberových súboroch. Na overenie kauzality sa používa Grangerov test. Používajú sa jednotlivé skupiny indikátorov podľa piatich skupín, ktoré sú prevzaté z rôznych zdrojov a testuje sa zhoda stredných hodnôt buď t-testom alebo neparametrickým Mann-Whitneyovým U testom, v závislosti od preukázanej normality súborov. Autor uskutočnil veľký počet testovaní pre krajiny a indikátory. Porovnávajú sa iba priemerné tempá rastu a neberú sa do úvahy hodnoty indikátorov a veľkosť krajín. Použitá metodika je cielená na overenie stanovených výskumných hypotéz.

Výsledky poukazujú na niektoré stránky dynamiky subintegračných zoskupení a poskytujú priestor pre opatrné závery a otvárajú priestor pre ďalšie skúmanie. Komplexnejšie závery nie sú možné kvôli obmedzeniam vyplývajúcim z niekoľkých okolností:

- zložitnosť a nekonzistentnosť samotného skúmaného problému,
- metodika nie je holistická, skúma množstvo parciálnych znakov izolovane,
- dve zoskupenia, s odlišnými výsledkami, neumožňujú zovšeobecnenia a preto bolo lepšie hypotézy ponechať radšej ako výskumné otázky.

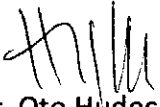
Otázky pre autora pri obhajobe práce:

1. Ako podľa vás vplýva na prípadnú dynamiku vo vnútri subintegračného zoskupenia otvorenosť jednotlivých krajín zoskupenia? Ako by ste tézu otvorenosti aplikovali na obe skúmané zoskupenia?
2. Aké špecifické faktory podľa vás existujú, ak sú skúmané krajiny zoskupenia ostrovné, tak ako to je pri východokaribskom zoskupení?
3. Dôležitými faktormi môžu byť politické faktory, ktoré zvažované neboli, a pritom evidentne vplyv majú zvlášť v prípade východokaribského zoskupenia a naviazanosti jednotlivých krajín na USA, Veľkú Britániu, Francúzsko, Kubu a pod.

1. Záverečné odporúčanie

Ing. Pavel Zdražil preukázal v predloženej dizertačnej práci schopnosť rozpracovať zvolenú problematiku, navrhnuť a realizovať metodiku vo vzťahu k stanoveným cieľom, prejavil zodpovedný prístup k téme, realizoval rozsiahlu štúdiu so zaujímavými výsledkami. Predloženú dizertačnú prácu na základe predchádzajúceho hodnotenia **odporúčam** na obhajobu a navrhujem udelenie vedecko-akademickej hodnosti PhD.

V Košiciach, 22.07. 2015

prof. RNDr. Oto Hudec, CSc.

O p o n e n t n í p o s u d e k

Předmět posudku: Doktorská disertační práce „Význam subintegračních seskupení pro regionální rozvoj“

Autor práce: Ing. Pavel Zdražil

Školitel: Doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc., Fakulta ekonomicko-správní, Univerzita Pardubice

Posudek vypracoval: Prof. Ing. Jaroslav Macháček, CSc., Národohospodářská fakulta, Vysoká škola ekonomická v Praze

Datum konání obhajoby: 1. 9. 2015

Tematický rámec, který vytvářejí vztahy mezi částmi a celkem, je v regionalistice velmi široký a v různé podobě zahrnuje mnohé z problémů, jimiž se obor a regionální ekonomie, jako jeho součást, zabývají. Autor koncipoval práci se záměrem podstatně v tomto oboru přispět k rozšíření teoretického, metodologického, případně praxi sloužícího poznatkového fondu, souvisejícího s integračními jevy a procesy, vyskytujícími se v územních celcích. Pozornost soustřeďuje na fenomén, který pojmově vymezuje jako „subintegrace“, jehož podstatu lze podle jeho výkladu spatřovat v narůstajícím výskytu, intenzitě a účinnosti vazeb a vzájemných vlivů, pokud jde o ekonomicky významné i jiné entity v rámci prostorových útvarů, příslušících do rozměrově nadřazeného integračního celku.

Zkoumaná problematika je blízká vymezování dílčích systémů a subsystémů uvnitř prostorových celků vyšších řádů a lze v ní nalézt i prvky charakteristické pro systémovou analýzu. Uvádí-li autor jako jeden z přínosů studie „částečné vyplnění existující mezery v soudobé soustavě poznatků“, má bezpochyby na zřeteli především možné přístupy k hodnocení dopadů subintegračních uskupení, opírající se o odpovídající teoretickou argumentaci.

Vymezení cílů práce, hlavních hypotéz a příslušné metodologie se poněkud netradičně a překvapivě objevuje až ve třetí kapitole (str. 57). Jako základní cíl si autor stanovuje „navržení ucelené teoretické koncepce..... použitelné pro hodnocení subintegračních seskupení.....“. Od tohoto cíle odvozuje tři klíčové hypotézy a metodický postup (str. 58), vůči tomuto cíli konsistentní. V závěru práce interpretuje její výsledky důsledně ve vztahu k záměru a hypotézám, což využívá i pro celkové zhodnocení přínosu práce, který je zejména v teoretické a metodické rovině

nesporný. Účelu práce se svým způsobem dotýká i poslední odstavec Úvodu. Do několikánásobného podmětu zahrnuté oblasti zkoumané tematiky však nejsou samy o sobě *raison* (či fakticky *raisons*) d'être studie, je jím vytvoření teoretické a metodologické báze pro vysvětlení podstaty subintegrace.

Práce se s přílohami, ale i bez nich vyznačuje nadstandardním rozsahem, což se projevuje i v některých jejích technických součástech, jako je seznam zkratk a přehled literatury. Pojetí práce se vyznačuje vyvážeností, pokud jde o její teoretické, faktografické, analytické a syntetické součásti. Z oblasti možné teoretické argumentace autor vybírá prvky, které považuje z hlediska svého tématu za nejpodstatnější. Neomezuje se pouze na obecně sdílené argumenty, ale nabízí i alternativní a doplňující přístupy. Je na místě ocenit po odborné i koncepční stránce původnost jeho výzkumného záměru i přístupu k jeho realizaci, který přinesl cenné výsledky.

V textu se vyskytuje řada odkazů na známé autory příslušící jak k obecně, tak i prostorově ekonomickým teoretickým proudům, jako jsou kupříkladu G. Myrdal, J. Tinbergen, B. Balassa, J. Bhagwati, K. Polanyi, F. Perroux a další. Specifickou pozici zde zaujímají (z hlediska četnosti referencí i pro potřeby výkladu) M. Porter a P. Krugman. První autor díky rozpracování modelu klastrů a také konkurenceschopnosti, druhý především zásluhou rozvíjením konceptu komplementarity významného i pro integrační procesy. Je zřejmé a logické, že autor pro svou argumentaci hledá oporu v pracích teoretiků, o nichž soudí, že jsou zaměřením blízcí jeho problematice. V tomto ohledu, možno se domnívat, podobnou pozornost zasluhuje i François Perroux a jeho následníci, představující tzv. Francouzskou školu zkoumající fenomén pólů růstu (rozvoje).

Volba metodologických prostředků je se zřetelem k tématu adekvátní a v práci je dostatečně zdůvodněna. Zhruba polovina studie se zabývá teoretickými otázkami souvisejícími s tematikou, druhá část obdobného rozsahu je věnována analýze a vyhodnocení procesů považovaných za subintegrační ve dvou mezinárodních územních seskupeních: Organizaci východokaribských států (OECS), jež je součástí integračního celku Karibské společenství (CARICOM) a Beneluxu, který patří do Evropské unie. Z autorova zdůvodnění, pokud jde o volbu případových teritorií, možno usuzovat, že zejména uskupení karibských států poskytuje svou povahou možnost vymezit atributy a zhodnotit výsledky subintegračních procesů. V této souvislosti se naskýtá otázka, do jaké míry jsou tyto procesy vědomě stimulovány a

do jaké míry jsou výsledkem přirozeného, „spontánního“ chování ekonomických aktérů a institucí, spatřujících výhody zejména ve využívání komplementarity.

Při zvažování možných variant, pokud jde o výběr indikátorů a charakteristik, sloužících vyjádření přínosů či dopadů subintegrace, možno autorovu volbu pokládat za adekvátní jeho záměrům, stejně jako uspořádání hlavních skupin těchto indikátorů podle „sektorů rozvoje“ (ekonomický, environmentální atd. Je otázkou, zda produkce potravin patří do environmentálního sektoru.) V případě „lidského“ rozvoje jde podle sledovaných indikátorů spíše o demografický vývoj. Výsledky vyhodnocení subintegračních vlivů se v práci uvádějí pro každý sektor samostatně, v závěrečné subkapitole se ke každé z obou případových studií připojuje zobecňující syntéza. Z metod, jež jsou použitelné pro podobné účely jako je v práci prováděná analýza zasluhuje pozornost postup, jenž je znám jako shift-share-analysis, umožňující vyjádřit změny podílů vlivu vývoje ve sledovaném regionu, v rozměrově nadřazeném územním celku a v příslušných odvětvích (sektorech).

Závěrečná (osmá) kapitola je věnována zhodnocení výsledků a přínosů práce a shrnuje hlavní poznatky, obsažené v jejích klíčových částech. Přináší systematicky uspořádané odpovědi na stanovené hypotézy a hlavní otázky, jež s nimi souvisejí. Při verifikaci hypotéz se rozlišují ekonomické a mimoekonomické dimenze regionálního vývoje. Zásadní význam má zjištění, že z řady hledisek mají subintegrační procesy nezanedbatelný význam pro vývoj příslušných regionů. Autor se v této části rovněž vyjadřuje k možnému zaměření dalšího výzkumu a předpokladům jeho uskutečňování.

Studie se opírá o rozsáhlý okruh referenční literatury a dokumentace. Výběr zdrojů pro zpracování dané tematiky je dostatečně reprezentativní, jejich využití účelné. V práci se nevyskytují popisné úseky, které by nebyly funkční z hlediska jejich analytických záměrů nebo byly redundantní. Po formální stránce práce nepostrádá žádné podstatné náležitosti.

Analýza se opírá o rozsáhlé údajové soubory. V práci se vyskytuje 49 tabulek a 12 grafů a obrázků, které mají dobrou technickou úroveň, informační hodnotu a vhodně podporují výklad (např. obr. 1 a 2.) Vlastní studii doplňují tři přílohy (rozdělené do řady příloh dílčích či tvořené samostatnými obrázky – příloha 1.) V těchto přílohách, které mají bezprostřední vztah ke zpracovávané tematice, jsou převážně soustředěny údaje, jež sloužily propočtům v rámci analýzy. S výjimkou přílohy 1, kde jsou prostřednictvím map prostorově vymezena subintegrační

seskupení. V této příloze je poněkud desorientující zařazení Visegrádské skupiny a Baltského shromáždění mezi posuzovaná seskupení. Tyto dva územní celky nejsou předmětem předchozí analýzy.

Možno konstatovat, že práce je obohacující nejen pro odbornou komunitu působící v dané sféře, ale může být zdrojem poznání a inspirace také pro širší vrstvy zainteresované veřejnosti. Nepochybně bude publikačně využita, ať již jako celek nebo při rozdělení na tematické části, mnohé z nichž mohou být upraveny do formy samostatné studie. Součástí přípravy textu k publikování by po mém soudu měla být stylistická úprava (tak říkajíc „polidštění textu“), spočívající v přiměřeném nahrazování cizích slov jejich českými protějšky (Několik příkladů: „.... je pro korektní kognici...v kontextu integračního a subintegračního seskupování doslova kruciólní“ (str. 16); „....pro potřebu následné examinace...“ (str. 97). Rovněž lze doporučit upuštění od některých emocionálně pojatých formulací typu: „.... do nekonečna opakovat již tisíckrát vyřčené skutečnosti....či jinak bezduše vyplňovat stránky....“ (str. 16) Lze očekávat, že autorův zájem o tematiku obhajobou disertační práce neskonečí. Úroveň hodnocené studie potvrzuje jeho předpoklady pro další vědeckou činnost.

Mezi body, k nimž se autor v průběhu rozpravy bude vyjadřovat, navrhuji zařadit následující otázky:

1. Jak lze podrobněji charakterizovat rozdíl mezi endogenními faktory a faktory indogenními v pojetí F. Tödtlinga (str. 17) a vztah indogenních faktorů k procesu subintegrace.
2. Přineslo by přijetí dohody TTIP významné důsledky z hlediska integrace a subintegrace?
3. Nabízejí se další makroregiony mezinárodního rozměru, na nichž by bylo možno demonstrovat pods
tatu subintegrace podobným způsobem jako v případě OECS?

Z á v ě r p o s u d k u :

Hodnocená disertační práce svědčí o značném zájmu autora o danou tematiku, o velkém objemu kvalitní práce, která byla v souvislosti se zkoumáním problematiky z jeho strany vynaložena, stejně jako o jeho schopnostech soustředit a zpracovat rozsáhlé podkladové materiály, analyticky a interpretačně je využít i postihovat příčinné souvislosti mezi zkoumanými jevy. Práce obohacuje poznatkový

fond pro příslušně zaměřený výzkum a je přínosem pro úroveň poznání v daných odborných oblastech. Disertant prokázal značné tvůrčí schopnosti. Studie splňuje požadavky kladené na disertační práci.

Doporučuji ji k obhajobě před příslušnou komisí a v případě úspěšné ústní obhajoby navrhuji udělení titulu Ph.D.

V Praze, 11. 8. 2015

J. Macháček